

17 בספטמבר 2017: "הסודות מבפנים" - סיפור חיים מרתק

שלושה עשורים ייעץ תת-אלוף שמעון חפץ במוקדי קבלת ההחלטות: בהיותו השליש הצבאי לשני שרי הביטחון המיתולוגיים - מישה ארנס ויצחק רבין, והמזכיר הצבאי לשלושה נשיאים - עזר ויצמן, משה קצב ושמעון פרס. הוא נחשף בתקופה זו למהלכים וגילויים חשאיים רבים מספור. בספרו החדש חושף שמעון מקצתם, לצד חוויות ממפגשים עם שועי עולם, ראשי מדינות ואישי מפתח.

ליקט וערך אל"ם (במיל") שאול נגר

כריכת הספר "הסודות מבפנים", הוצאת קונטנטו - הוצאה לאור בינלאומית, 333 עמודים, כריכה רכה

"הסודות מבפנים" הוא סיפור חיים מרתק של **שמעון חפץ**, הנער שגדל בשכונת מאה שערים בירושלים, והיה לאיש צבא הצמוד למקבלי החלטות בצמתים מהחשובים בתולדות המדינה, וחיוו מלווים עקב בצד אגודל את מדינת ישראל בשעותיה הקשות והטובות.

ערב השקת הספר התקיים ביד לשריון, במעמד בכירים ממערכת הביטחון, חברי עמותת יד לשריון, ידידיו הרבים של חתן השמחה שמעון חפץ ובני המשפחה. הערב התקיים ביום 12 בספטמבר 2017, בהנחיית מיודענו **אליהוא בן-און**. הנעים את הערב בנגינת סקסופון מר **יבגני מרגוזוב** חבר בעמותת "עידוד לקליטת אומן עולה" בירושלים. בין השירים שניגן: "בדרכי" (My Way) של פרנק סינטרה ו"הללויה" של ליאונרד כהן. עמותת יד לשריון בראשות המנכ"ל תא"ל (במיל") **חנן ברנשטיין** וצוותו סייעו בארגון הערב.

הקהל מעיין בתמצית חוק יסוד "הצבא" במהלך הרצאתו של השופט חנן מלצר

תא"ל שמעון חפץ בעת שירותו הצבאי

מדברי האלוף (במיל') אודי שני, יו"ר עמותת יד לשריון

ירושלמי שורשי, קצין שריון, מ"פ בחטיבה 7, רל"ש של קוטי ומוסה ז"ל, עוזרו של מנדי עליו השלום בארה"ב, אך יותר מכל – איש סודם של בכירי מנהיגינו - שרי ביטחון ונשיאים.

אלברט גרין, פילוסוף ומוציא לאור אמריקני, אמר: "סודות הם דברים שנותנים לנאמנים שישמרו למעננו"...

זה מאוד נכון, שכן, אנו יודעים במיוחד בעת האחרונה, על המון סקרנות לשמוע סיפורים, הרבה מאוד לשונאות, רכילות, דיבה ורעות-רוח.

בעצם אין כמו צהוב, סיפור עסיסי, כמו גם לדעת ראשון ויותר.
אולם הסוד הוא שער האמונה!!! לשמור סוד זוהי חוכמה.
שמעון הלך בספר הזה עם זיכרונות, עם רגעים היסטוריים, עם דקות הרואיות... אולם לא עם סודות.
שמעון מלמד אותנו סיפור, קוריוז, עובדה, רמז שבודאי כולם מעוניינים, מסקרנים ומתובלים (בטח אלה
שעוסקות בעיזר). אך יותר מכך – לעמוד לצדם של מנהיגים ויודעי דבר, **מחייב נאמנות**.
נאמר כי "גודלם של הנאמנים הוא בעומדם - במקום שאף מלאכי שרת אינם זוכין"...
להיות בעל ברית נאמן זו גדלות ויכולת ראשונה במעלה! ושמעון היה שם למעלה מ-25 שנה. לא בכדי.
אז נכון לומר לך ולברך אותך בערב זה, בשמי ובשם חבריי למוסד השריונאי הזה, בתודה על שעשית,
שמרת ונצרת. ברכה להמשך עשייה, תרומה וזמנות, בקריאה לעתיד טוב לנו, שפוי, פחות מתלהם, צנוע
ונחבא, ובגאווה להיות חבר, שותף ובעל ברית.

האלוף (במיל') אודי שני, יו"ר עמותת יד לשריון, נושא דבריו

מדברי רב-אלוף (במיל') גבי אשכנזי, הרמטכ"ל ה-19

הרמטכ"ל לשעבר רא"ל גבי אשכנזי ציין את האחריות והנאמנות שמחייב תפקיד השליש הצבאי והמזכיר הצבאי של שר ביטחון ונשיא, ואת הצורך גם לייצג את צה"ל מול בעלי תפקידים אלה, וכי שמעון חפץ שירת בנאמנות, בחוכמה ותבונה וברגישות בתפקידיו אלה, ואף הביא דוגמה מפרשת גירוש המחבלים ללבנון.

הרמטכ"ל לשעבר רב-אלוף (במיל") גבי אשכנזי, נושא דבריו

מבצע "זמן אמיתי": גירוש ראשי החמאס והג'יהד האיסלאמי

(זה אירוע שהתרחש בעת שגבי אשכנזי שימש בתפקיד מפקד יחידת הקישור ללבנון, ופרטים עליו מובאים בספרו של שמעון חפץ, בעמודים 140-142)

ב-17 בדצמבר 1992 החליט רבין, ששימש ראש הממשלה ושר הביטחון, להביא לממשלה החלטה על גירוש 429 מראשי החמאס ופעילי הג'יהאד מהשטחים ללבנון, למשך שנתיים. עוד באותו לילה דלפה ההחלטה ונציגי המגורשים פנו לבג"ץ. לאחר החלטה בבג"ץ הם אכן גורשו ללבנון, אך הקימו מאהל ששימש להם מקום מגורים זמני, והכול בליווי תקשורת של CNN. בשלב מסוים הם החלו להתקדם בשדרת מסע לעבר מעבר זומריא, כשהם מתכוונים לחזור לגבול ישראל.

רבין, שכול יוקרתו בעניין גירוש זה עמדה למבחן, לא היה מוכן לאפשר להם לעבור חזרה לישראל ועוד בשידור חי של CNN. רבין ביקש משמעון חפץ להשיג מיד את הרמטכ"ל אהוד ברק, אך גם הוא וגם אלוף פיקוד הצפון לא היו זמינים, ורבין הורה לשמעון ליצור קשר ישיר עם מפקד יחידת הקישור ללבנון - גבי אשכנזי. רבין הנחה את גבי אשכנזי ישירות לפתוח באש עם טווחי בטיחות, כדי לא לפגוע במגורשים, אלא רק לעצור אותם מלהתקדם ולהגיע לשטח ישראל.

כעבור זמן קצר הגיע רבין ללשכה בקריה בתל אביב, כמו גם ברק, ליפקין שחק ואלוף פיקוד הצפון יצחק מרדכי, שסיימו את הדיון בגלילות. רבין פתח את הפגישה באומרו: "אני לוקח עליי את האחריות לשיחה ולהנחיה ישירה של גבי אשכנזי, שלא בדרך המקובלת, במקום דרך הרמטכ"ל ודרכך, אלוף פיקוד הצפון. גורם הזמן היה חשוב כדי למנוע עוד מפלה למבצע הגירוש, שהחל בדליפה ובצווי מניעה מבג"ץ. אז בבקשה לא להיטפל, לא לשלישי חפץ ולא לגבי אשכנזי. אני זה שנושא באחריות".

הערה

השופט חנן מלצר השתמש בעבודתו של שמעון חפץ, על הקשר בין הדרג המדיני לדרג הצבאי בהיבט החוקתי הנשען על חוק יסוד הצבא, במהלך הרצאתו (ראו בהמשך) על ההקשרים העדכניים, בציון מקרה חריג זה ביחסי הגומלין שבין ראש ממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל.

מדברי שר הביטחון לשעבר - מר מישה ארנס

(השר לשעבר משה ארנס לא יכול היה להגיע ושולח את ברכתו שאותה קרא המנחה אליהוא בן-און) דע לך שמעון היקר כי ברגע שהזמנת אדם בן 92 ייתכן ולא יוכל להגיע. לצערי נבצר ממני מטעמי בריאות באירוע המתקיים עתה בלטרון, מאוד רציתי להגיע.

שמעון, אתה אדם שעבדתי אתו גם בווינגטון וגם במשרד הביטחון. אתה איש שאני סומך עליו מאוד. איש שידע לשמור סוד אם צריך. אדם ערכי ומסור הראוי למלא הערכתי. לאחר פרישתי מהחיים הפוליטיים אתה בעצם היית מקור המידע והקשר לאירועים המתרחשים במדינה. אני שולח לך את מלוא אהבתי והערכתי. בברכה, משה ארנס

מר מישה ארנס

ברכת נשיא המדינה מר ראובן (רובי) ריבלין
את ברכת נשיא המדינה מר ראובן (רובי) ריבלין, קרא המנחה אליהוא בן-און.

נשיא המדינה

ירושלים, כ"א באב תשע"ז
13 באוגוסט 2017

לכבוד
שמעון חפץ

שמעון היקר

קיבלתי בברכה את ספרך "הסודות מבפנים", המגולל את קורותיך בשירות המדינה, שירות שאותו ביצעת בתפקידים מגוונים, רגישים ובעלי חשיבות מכרעת לביטחון המדינה ויחסי החוץ והפנים שלה.

המפגש שבין הדרג הצבאי למדיני לפוליטי הוא נקודה עדינה מאוד, הדורשת שליטה בפרטים ויכולת גישור, תמרון ופישור יוצאות דופן. בתכונות אלה ניחנת בשפע, והן סייעו לך בדרכך לבנות קריירה מוצלחת ומרשימה ביותר.

ישנה חשיבות מיוחדת לסיפור הדברים מפי מי שהיו עדים להתרחשותם. אתה היית שם יחד עם המנהיגות הישראלית, עזר ויצמן, שמעון פרס ויצחק רבין זכרם לברכה, משה ארנס יבדל לחיים, ורבים טובים אחרים, שהחלטותיהם עיצבו את דמותה ועתידה של מדינת ישראל.

אני יודע ששילמת מחיר אישי כבד בפציעה קשה במלחמת יום הכיפורים. אולם גם פציעה זו לא יכלה לכוח הרצון שלך. חזרת לעשות ולתרום למען הכלל, במוקד העשייה המדינית-ביטחונית של מדינת ישראל. אני יודע גם על מאמצך העילאיים לדאוג לפצועים ולנעדרים ולהשיבם הביתה.

אין לי ספק שספרך ישמש חומר לימודי למי שעניינם בעתיד, ותיעוד היסטורי לאלה השואפים ללמוד מניסיון העבר.

בברכה, אהבה
דאובן (רובי) ריבלין

שמעון היקר,

קיבלתי בברכה את ספרך "הסודות מבפנים", המגולל את קורותיך בשירות המדינה, שירות שאותו ביצעת בתפקידים מגוונים, רגישים ובעלי חשיבות מכרעת לביטחון המדינה ויחסי החוץ והפנים שלה. המפגש בין הדרג הצבאי למדיני לפוליטי הוא נקודה עדינה מאוד, הדורשת שליטה בפרטים ויכולת גישור, תמרון ופישור יוצאות דופן. בתכונות אלה ניחנת בשפע, והן סייעו לך בדרכך לבנות קריירה מוצלחת ומרשימה ביותר.

ישנה חשיבות מיוחדת לסיפור הדברים מפי מי שהיו עדים להתרחשותם. אתה היית שם יחד עם המנהיגות הישראלית, עזר ויצמן, שמעון פרס ויצחק רבין זכרם לברכה, משה ארנס יבדל לחיים, ורבים טובים אחרים, שהחלטותיהם עיצבו את דמותה ועתידה של מדינת ישראל.

אני יודע ששילמת מחיר אישי כבד בפציעה קשה במלחמת יום הכיפורים. אולם גם פציעה זו לא יכלה לכוח הרצון שלך. חזרת לעשות ולתרום למען הכלל, במוקד העשייה המדינית-ביטחונית של מדינת ישראל. אני יודע גם על מאמצך העילאיים לדאוג לפצועים ולנעדרים ולהשיבם הביתה.

אין לי ספק שספרך ישמש חומר לימודי למי שעניינים בעתיד, ותיעוד היסטורי לאלה השואפים ללמוד מניסיון העבר.

שלך
בברכה ובהערכה,
רובי ריבלין

נשיא המדינה מר ראובן (רובי) ריבלין

מהרצאתו שופט בית המשפט העליון חנן מלצר

(חנן מלצר לימד במב"ל בעת ששמעון חפץ היה שם חניך)

הרצאתו המרתקת של השופט חנן מלצר התמקדה ב"חוק יסוד: הצבא", בהקשרים עדכניים. השופט מלצר עמד על מהות חוק היסוד, משמעות הכפיפות של הצבא למרות האזרחית, חובת השירות והגיוס, וכן התייחס לאחריות הממשלה בפני הכנסת ואחריות השר בפני ראש הממשלה לתפקידים שעליהם ממונה השר.

השופט מר חנן מלצר בהרצאתו

קטע וידיאו מדברי השופט חנן מלצר בהשקת הספר

הכתבה ובה קטע הווידיאו הופיע באינטרנט באתר "וואלה! חדשות" ביום 16 בספטמבר 2017:

<https://news.walla.co.il/item/3097387>

שלמי תודות שקרא שמעון חפץ

ערב טוב לכולם ותודה על שכיבדתם אותי במעמד זה של השקת הספר "הסודות מבפנים". תודה מיוחדת להוצאה לאור "קונטנטו-נאו" בהובלת נתנאל סמריק, עם הצוות הנאמן של הפקה, עיצוב, ועורכות יוצאות מן הכלל. בעונג רב אני גומל להם בתודה.

אני חייב תודה למפקדיי, לשרי הביטחון, ולנשיאי ישראל - לכל אחד בדרכו - דור הנפילים, המייסדים ובוני הארץ הזאת. הם בוני מערכת הביטחון המפוארת שהעניקו לי את הזכות לסייע להם. בימים אלה נפרדנו מהאלוף במיל' מנחם (מנדי) מרון מפקדי, לוחם, מחנך, איש אשכולות ומופת. ראוי כי הדור הצעיר יכיר ויוקיר אותם. לי הייתה זו עשייה ללא גבול לצד חוויות בראי הזמן, וזו מתנת חיים ללא תנאי. ההשראה לכתובת הספר באה מחוכמת החיים, מדמותם, אישיותם, עוצמתם ותרומתם של כל אחד מאלה שנמצאתי במחיצתם, ואשר חלקם כבר אינם אתנו. אלה מעצבי תפיסת הביטחון של ישראל מאז קום המדינה ועד היום.

כמה סמלי הוא לי, כבן ירושלים ויליד מאה שערים, שסיים את שירותו הצבאי ברחבת פסל "מאה שערים" בבית הנשיא. לאורו של סמל המדינה המנורה בעלת שבעת הקנים שהאירה לי כל אחת מתחנותי. וכדברי השיר של יעקב אורלנד "אני נושא עמי את צער השתיקה", הייתי עד ראה ושמיעה במהלך עשרות שנים לאלה שבין רגע חייהם הופכים מאושר ליגון. אותן משפחות שפקדתי, שחייהן התרסקו רק דקה או שתיים לפני כן, בתוך מסע השכול שאין לו סוף.

הייתה לי הזכות להיות שותף יחד עם צוות איתור נעדרים של צה"ל באגף כוח האדם, להביא שלושה נעדרים לקבר בישראל. הרשו לי לקרוא ממכתבה של בטי כהן ז"ל מדגניה, ששכלה את בנה ערן - נווט חיל האוויר במלחמת יום הכיפורים, ואת נכדה קצין השריון ערן פרץ חי באסון המסוקים. (קורא את המכתב).

בשנה האחרונה אנו עדים לטלטלה ביחסי צבא-חברה לנוכח אירוע מבצעי. אני גאה במנהיגות ראשי הצבא ובראשם הרמטכ"ל, המובילים את הצבא שלא ברוח "סמוך עלי, או "יהיה בסדר" ושום דבר לא בסדר. הצבא מטיב לדעת שאויבינו ויריבינו מתגוררים מחוץ לגבולותינו וגם בתוכם.

צה"ל בנוי על פקודות ונהלים שהם בסיס מוצק, ואי אפשר אחרת, אך גם במסגרת זו יש מקום להפעיל את השכל הישר לנוכח הנסיבות המשתנות. במעמד סיום הקורס לפיקוד ולמטה (פ"ם) בקיץ 1992, בה אמר אותם ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין ז"ל למפקדים המסיימים. הוא הוסיף ואמר "אנו תובעים מכם דיווח אמת, אין תחליף לדיווח אמת - ובזמן, כדי להגיב ולפעול נכון. חובתו הראשונה של כל מפקד בכל עת היא לדווח אמת, גם אם היא מרה, בין שהיא לטובתו ובין שהיא לא לטובתו. דיווח שאינו אמת גורר אחריו החלטות שגויות שסופן קשה, עד כדי סיכון המשימה והחיים.

לא אוכל שלא להודות לידידי כבוד השופט העליון חנן מלצר, המשנה לנשיא בית המשפט העליון שהציג משנתו בבסיס ההווה של "חוק יסוד: הצבא: מיום 31 במארס 1976, שאותו יישם ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל בעקבות ועדת אגרנט.

לפני סיום תודתי למארחיני עמותת יד לשריון בראשות היו"ר האלוף במיל' אודי שני, המנכ"ל חנן והצוות - שלומי, מזל, אושרת, צחי וכל העושים במלאכה.

ולסיום תודה ענקית למשפחתי הנפלאה - לרעייתי אסתי, לילדיי אורית, תמר, שי ובני זוגם, ולחמשת נכדינו המקסימים. הם אלה שתמכו בי למלא את תפקידיי, הם היו לי כשותפים לשירות - מלוא הערכתי העמוקה להם.

פסקול חיינו בארץ הזאת נמשך כדברי השיר "את המנגינה הזאת אי אפשר להפסיק" או "מי שחלם לו ונשאר לו החלום, מי שחלם לא ישכח על מה לחם"

בפרוס חגי תשרי ולקראת השנה החדשה הנני מאחל לכם ולבני המשפחה מכל הלב שנה טובה.

שמעון חפץ בשלמי תודה בסיום הערב

קישור לצילומים מערב השקת הספר. צילמה רעות שקד מנהלת מרכז המידע:
<https://photos.app.goo.gl/TszXQNaldzRiEvdG2>

לכתבה של איתמר אייכנר על הספר, מיום 31 באוגוסט 2017, ראו כאן:
<https://www.yediot.co.il/articles/0,7340,L-5010321,00.html>

תא"ל (במיל') שמעון חפץ - כרטיס ביקור

שמעון חפץ נולד בדצמבר 1949 ושירת בתפקיד המזכיר הצבאי של נשיא המדינה עזר ויצמן, משה קצב ושמעון פרס. שמעון גדל בשכונת מאה שערים בירושלים ולאחר מכן בקריית היובל. למד בבית הספר החקלאי בעין כרם. ב-1968 התגייס לצה"ל לחיל השריון, ושירת בתפקיד לוחם וקצין בחטיבה 7. במלחמת יום הכיפורים שימש מ"פ ונפצע קשה. לאחר המלחמה שימש ראש הלשכה של מפקד גייסות השריון האלוף מוסה פלד, ראש לשכת סגן הרמטכ"ל האלוף יקותיאל אדם, וב-1980 מונה לעוזרו של האלוף מנדי מרון ששימש נספח צבאי בארצות הברית. ב-1983 מונה לשליש הצבאי של שר הביטחון משה ארנס וכן של שר הביטחון יצחק רבין. ב-1993 מונה למזכירו הצבאי של נשיא המדינה עזר ויצמן, וְמִילָא תפקיד זה גם תחת הנשיאים משה קצב ושמעון פרס, עד יולי 2008.

בשנים 1994-1999 עסק יחד עם צוות מהיחידה לאיתור נעדרים (אית"ן) באיתור נעדרי צה"ל ממלחמת יום הכיפורים, והיה שותף באיתור שרידיהם של שלושה חיילים ושני אזרחים עובדי צה"ל, וכן השבת ספר תורה שנפל בידי המצרים.

לאחר שחרורו עוסק בהתנדבות במיזמי חינוך, חבר הנהלה בעמותת חיל השריון, חבר הנהלת עמותת "משפחה אחת" אשר תומכת ומטפלת במשפחות נפגעות טרור. מכהן בתפקיד דירקטור בחברה הבנייה ליונסקי-עופר וכדירקטור חיצוני בחברת מפעלים פטרוכימיים בישראל.

חפץ נשוי ואב לשלושה. בעל תואר ראשון ושני במדע המדינה וביטחון לאומי מאוניברסיטת חיפה והמכללה לביטחון לאומי.

ב-2015 הוענק לו אות יקיר העיר חולון.